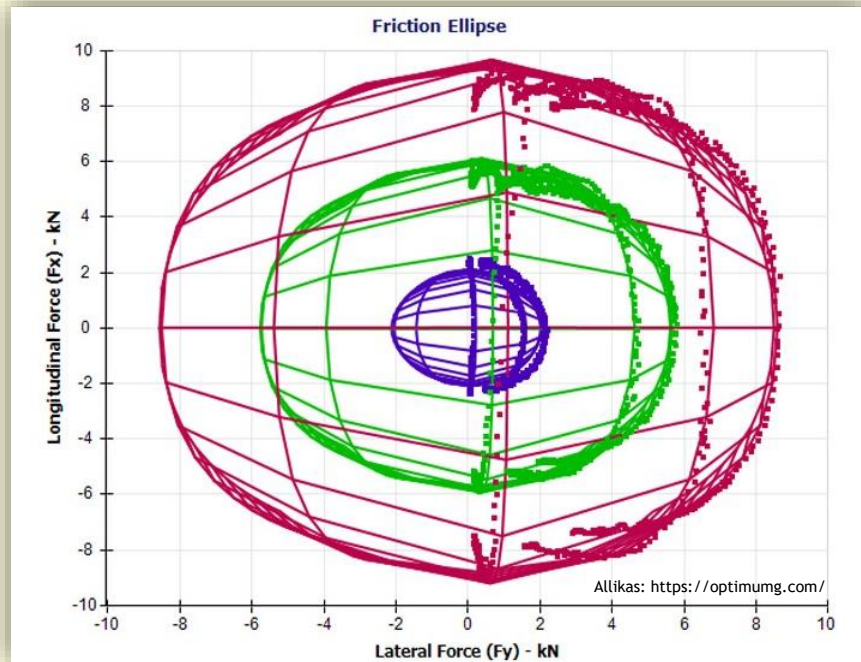
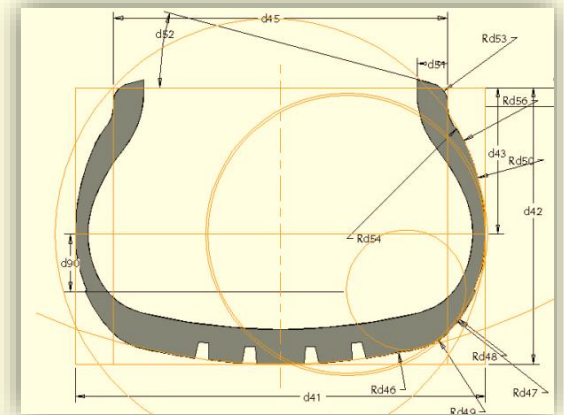

REHVIDE OMADUSED

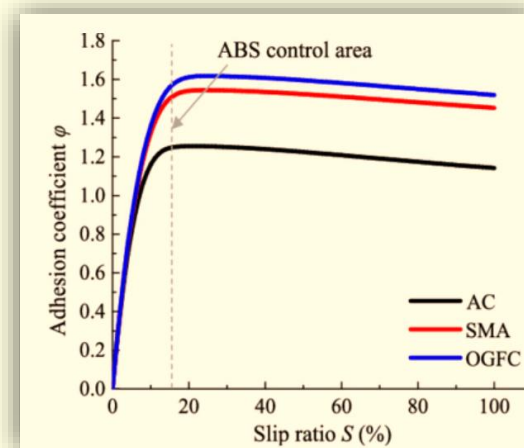

Sisu:

- Rehvi ülesanded ja olulisus
- Rehvi ehitus ja töötamine
- Rehvide dünaamilised karakteristikud
- Rehvide valiku põhimõtted

Allikas: <https://www.researchgate.net/>

Allikas: <https://www.researchgate.net/>

Rehvi ülesanded

- ❑ Jõudude ülekanne autolt teekattele
- ❑ Juhi jaoks lihtsalt arusaadavate juhitanusomaduste tagamine
- ❑ Teekonaruste mõju leevendamine

Ideaalne rehvi peab lisaks olema:

- Kestev
- Parimate võimalike haardeomadustega erinevatel teekatetel
- Minimaalse veeretakistusega
- Minimaalse veeremüraga
- Väikese massi ja inertsmomendiga
- Minimaalse keskkonnamõju- ja hinnaga

Rehvi olulisusest

Rehvid määravad auto dünaamiliste omaduste piirid.

Seega on rehvide omadused väga olulised:

- Sõiduohutuse seisukohalt
- Sõiduki dünaamilisuse tagamise seisukohalt

Ohutu ja dünaamilise sõiduki projekteerimine algab rehvide valikuga lähtuvalt rehvide dünaamilistest parameetritest.

Rehvide olulisusest

Rehvide dünaamiliste omaduste **mitte teadmine**:

- ei luba mõista auto juhitavusprobleemide algeid
- ei luba arendada maksimaalset auto dünaamilist suutlikkust
- ei võimalda sobivalt programmeerida ABS/TCS/ESP-süsteeme

Rehvi ehitus

Rehv on komposiitmaterjalidest koosnev, rõhu all oleva gaasiga täidetud elastne toroid

Sõiduauto rehvi läbilõige

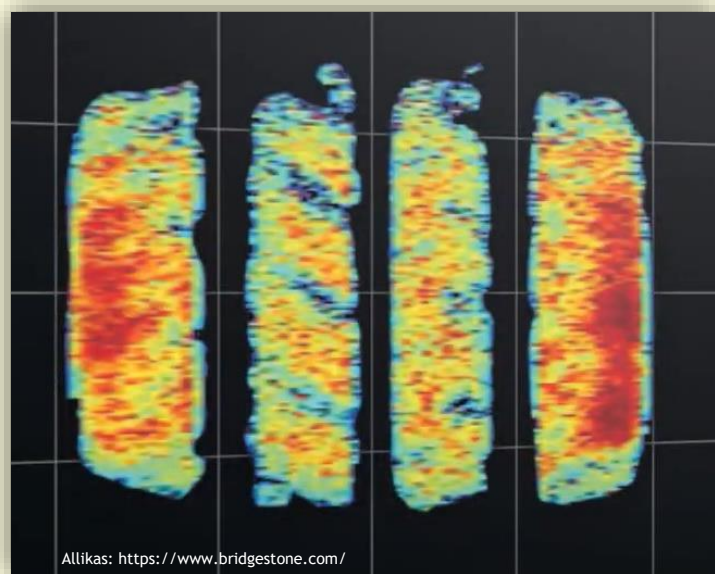

Rehvi ehitust ja valmistamise põhimõtteid kirjeldav video

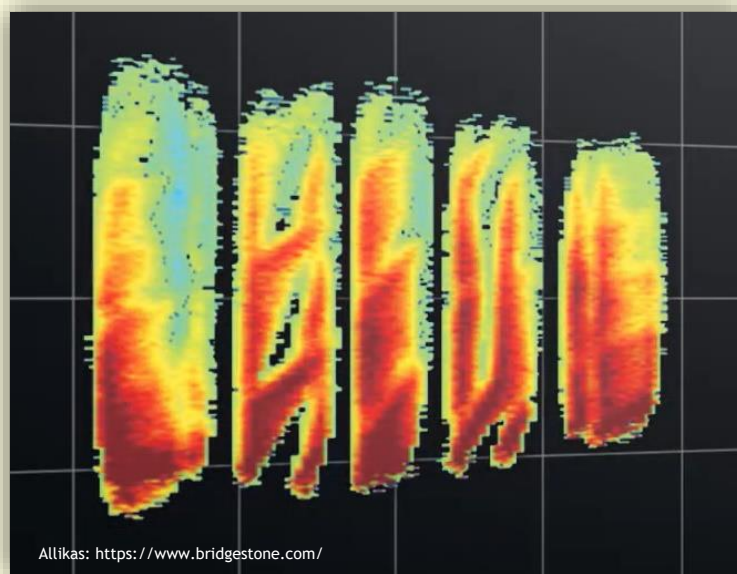

Rehvi toimimine

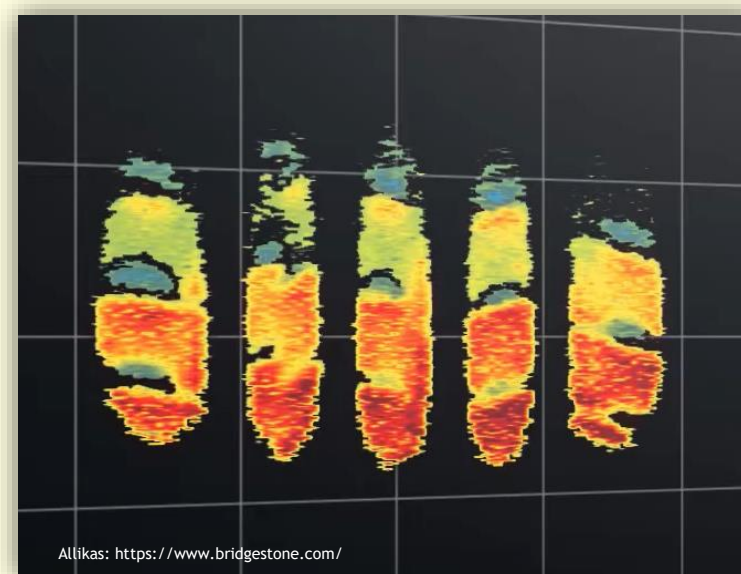
Elastse rehvi deformeerumisel ning libisemisel muutub kontaktpinna kuju ning resultantjõudude rakenduspunktide paiknemine.

veeremine

kurvis sõit

pidurdus

Rehvi haardumine

Kummimaterjali haardumine teekattega toimub kolme nähtuse koostoimel:

- pinnakihi deformatsioon
- adhesioon
- pinnakihi maharullumine

Haardumist illustreeriv video

Rehvide vahendusel mõjuvad jõud ja momendid

jõud X, Y, Z ning momendid M_x , M_y , M_z

- vertikaalkoormus
- siirdenurk
- suhteline läbilibisemine
- rattakalle
- kiirus
- rehvirõhk
- temperatuur
- velje ehitus
- veerepinna kulumise ulatus
-

Allikas: <https://grabcad.com/library/car-wheel-assembly-3>

Rehvikatsed

Stendikatsed

Allikas: <https://calspan.com/automotive/tire-performance-testing>

Rehvide dünaamilised parameetrid määratakse katseliselt
Stendikatsed ja sõidukatsed koos annavad täielikku ülevaate
rehvide omadustest

Sõidukatsed

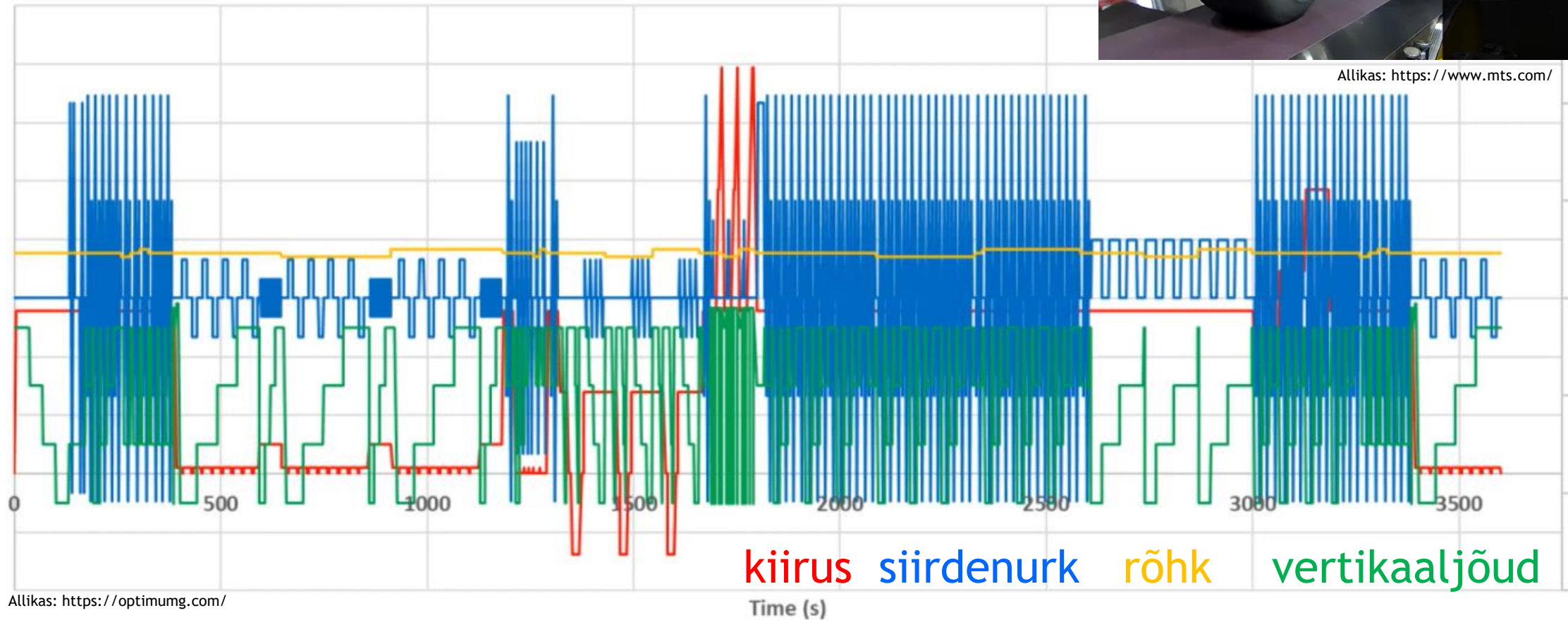
Allikas: <https://www.kistler.com/>

Katsetel on tarvilik jälgida lisaks koormusnäitajatele
mitmeid muutuvaid baasparameetrid:

- Kiirus
- Rehvirõhk
- Temperatuur
- Mustri kulumise ulatus

Rehvi katsetsükkel rullstendil

Rehvi dünaamilised karakteristikud

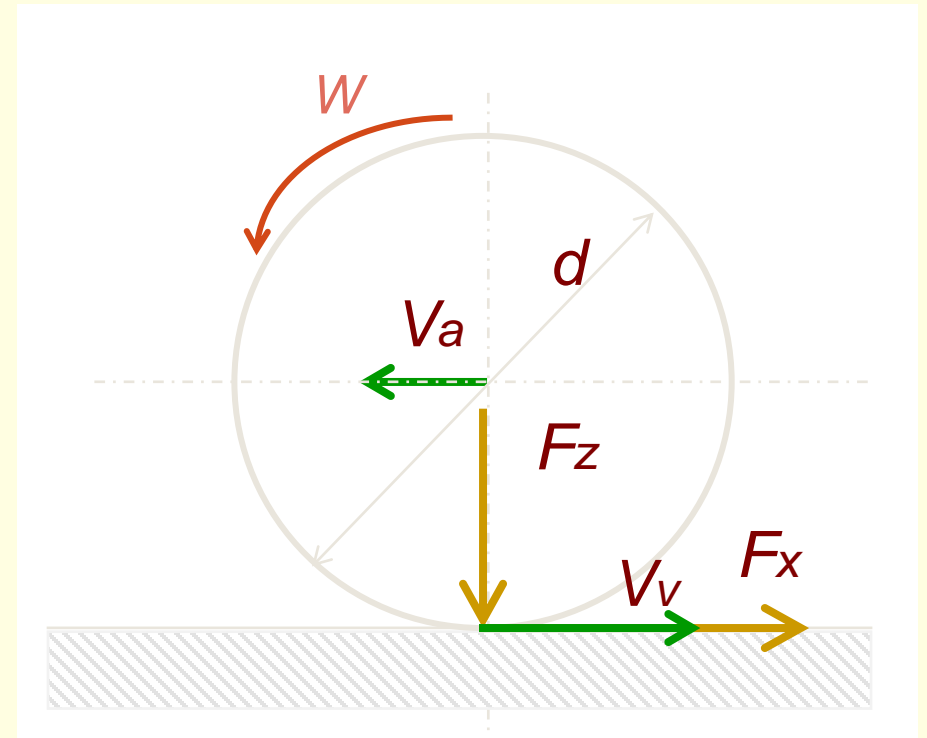
- Pikisidestustegur φ_x iseloomustab rehvi haardevõimet pidurdamisel ja hoovõtul

$$\varphi_x = \frac{F_x}{F_z}$$

Pikisidestustegur sõltub ratta suhtelisest läbilibisemisest S_x :

pidurdamisel:
$$S_{x,W,b} = \frac{V_a - V_v}{V_a} \cdot 100(\%)$$

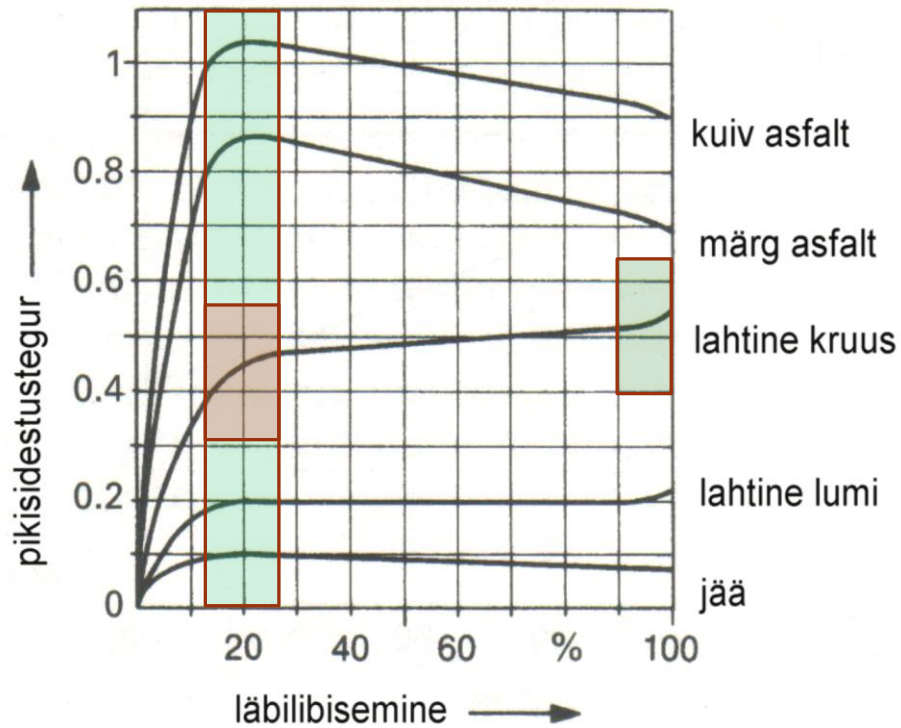
Hoovõtul:
$$S_{x,W,a} = \frac{V_v - V_a}{V_v} \cdot 100(\%)$$

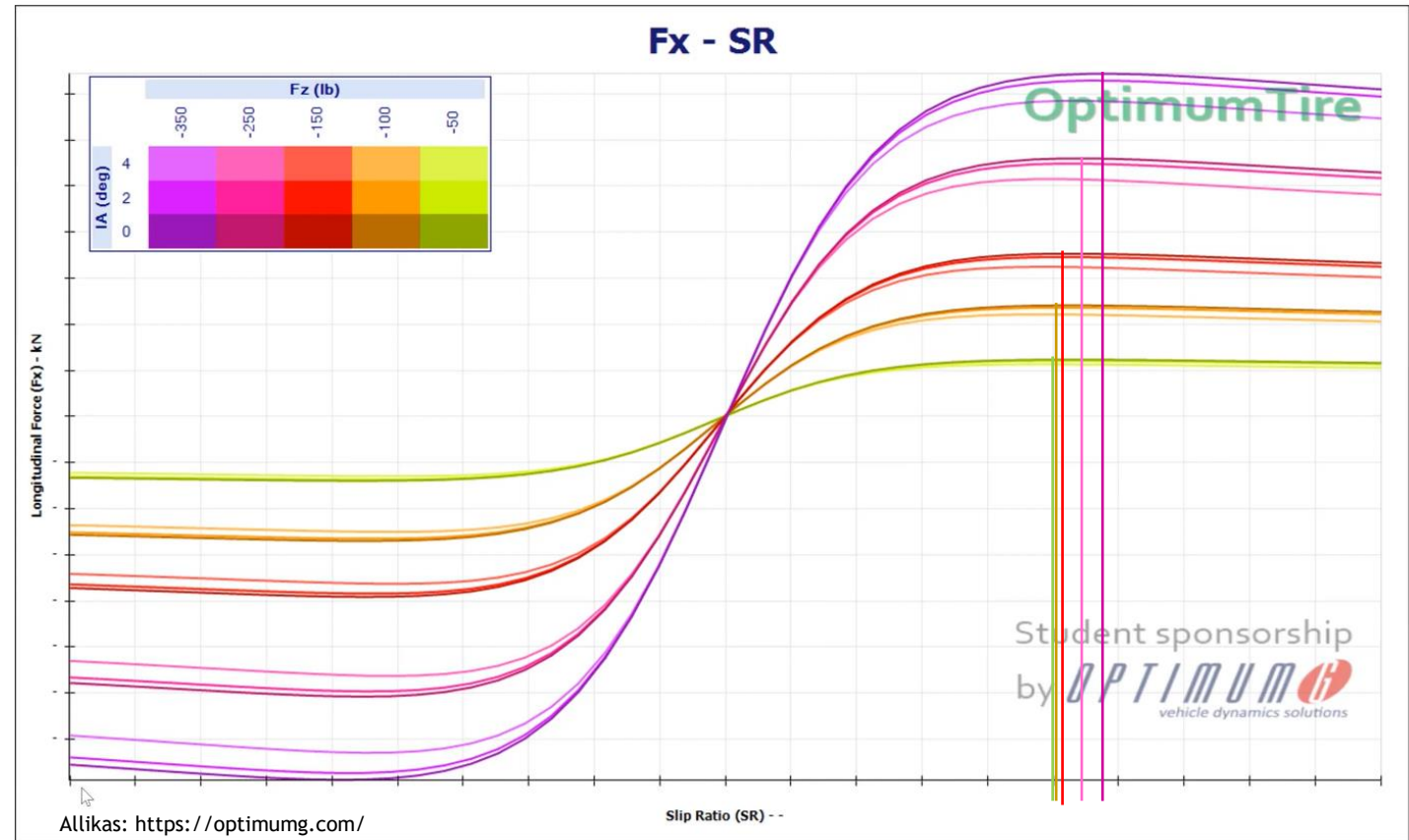
Pikijõud F_x , vertikaaljõud F_z ja ratta tsentri kiirus V_a ning äärepunkti pöördekiirus V_v ratta veeremisel

Rehvi dünaamilised karakteristikud

Allikas: J. Reimpell Automotive Chassis

Allikas: <https://optimung.com/>

kõvakattega teel φ_x on maksimaalne kui S_x on 0,15...0,25 (15...25%)

puisteainega kaetud teel φ_x on maksimaalne kui S_x on ca 1,0 (100%)

Rehvi dünaamilised karakteristikud

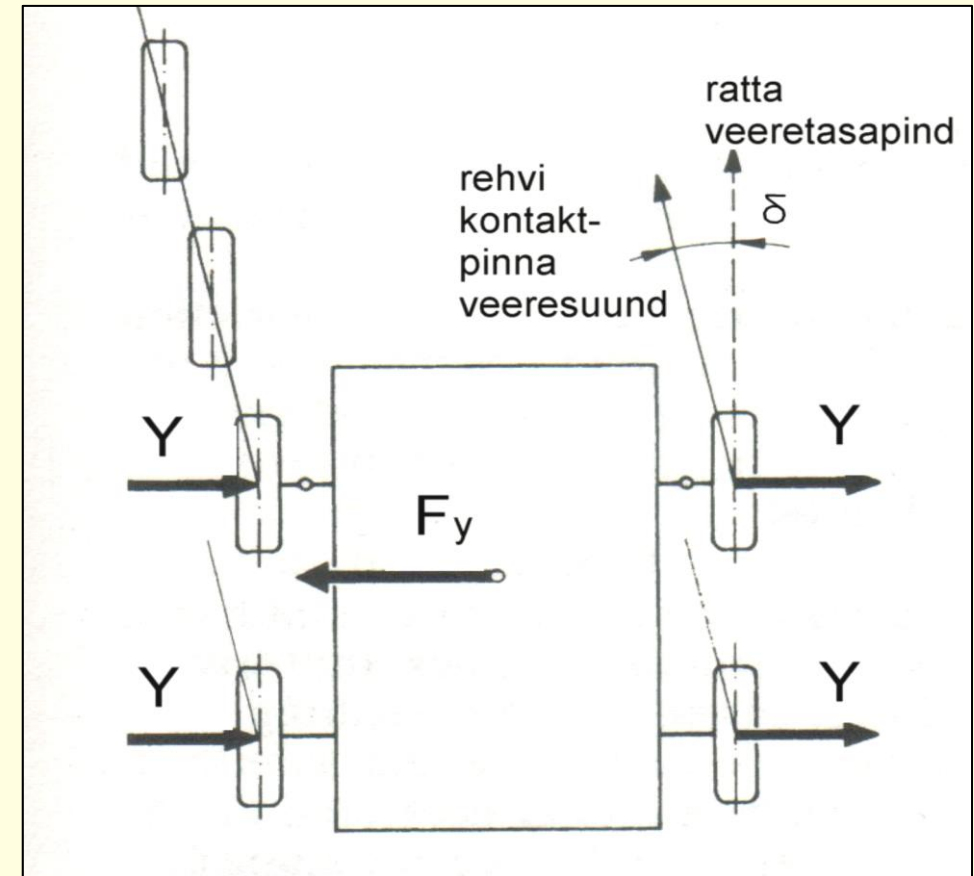
- Põikisidestustegur φ_y iseloomustab rehvi haardevõimet kurvis liikumisel

$$\varphi_y = \frac{F_y}{F_z}$$

Põikisidestustegur sõltub suhtelisest läbilibisemisest, mida hinnatakse kõrvalejooksu- ehk siirdenurga δ alusel:

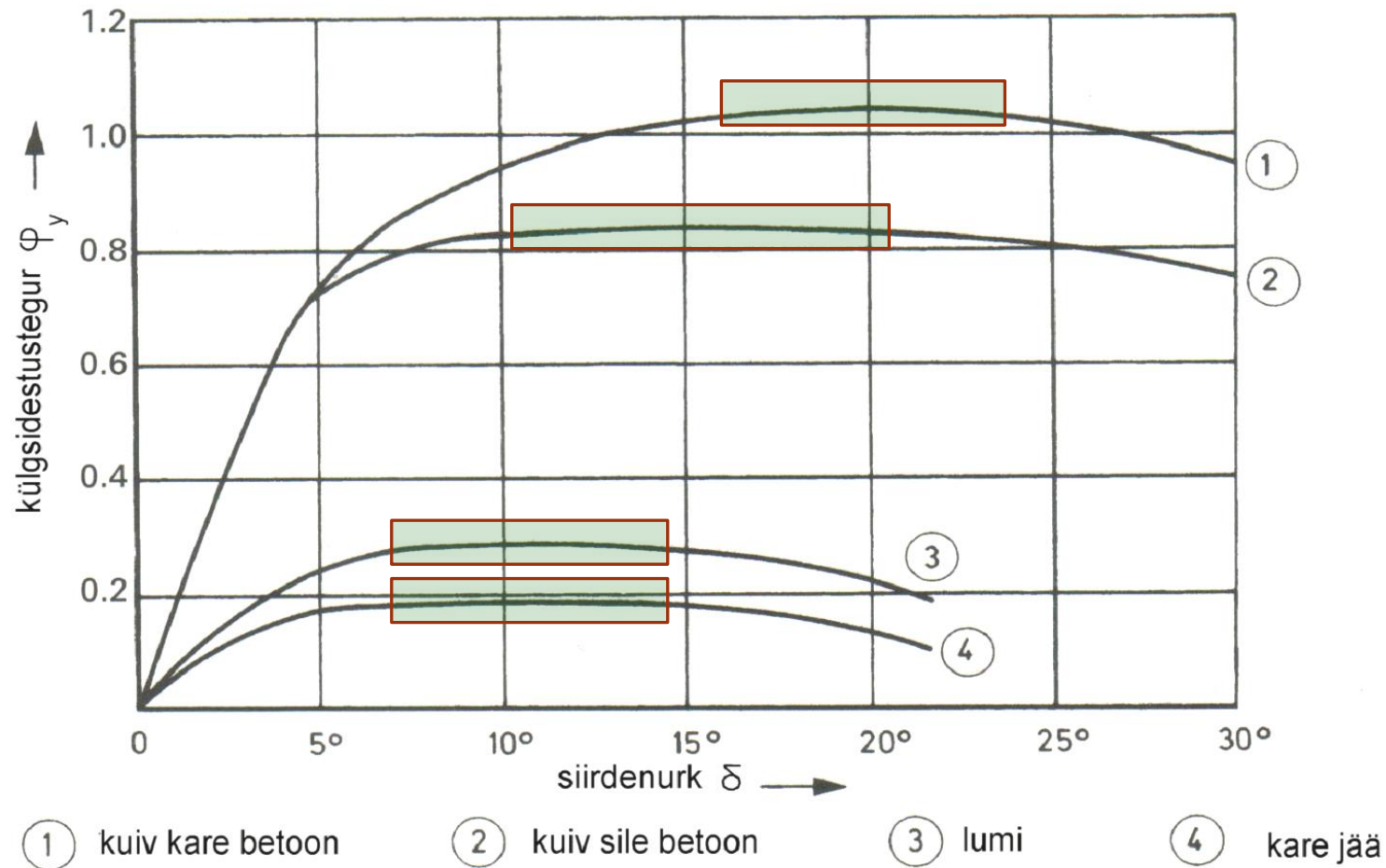
$$S_{y,W} = \sin \delta \cdot 100(\%)$$

Suhteline läbilibisemine kurvis liikumisel

Rehvi dünaamilised karakteristikud

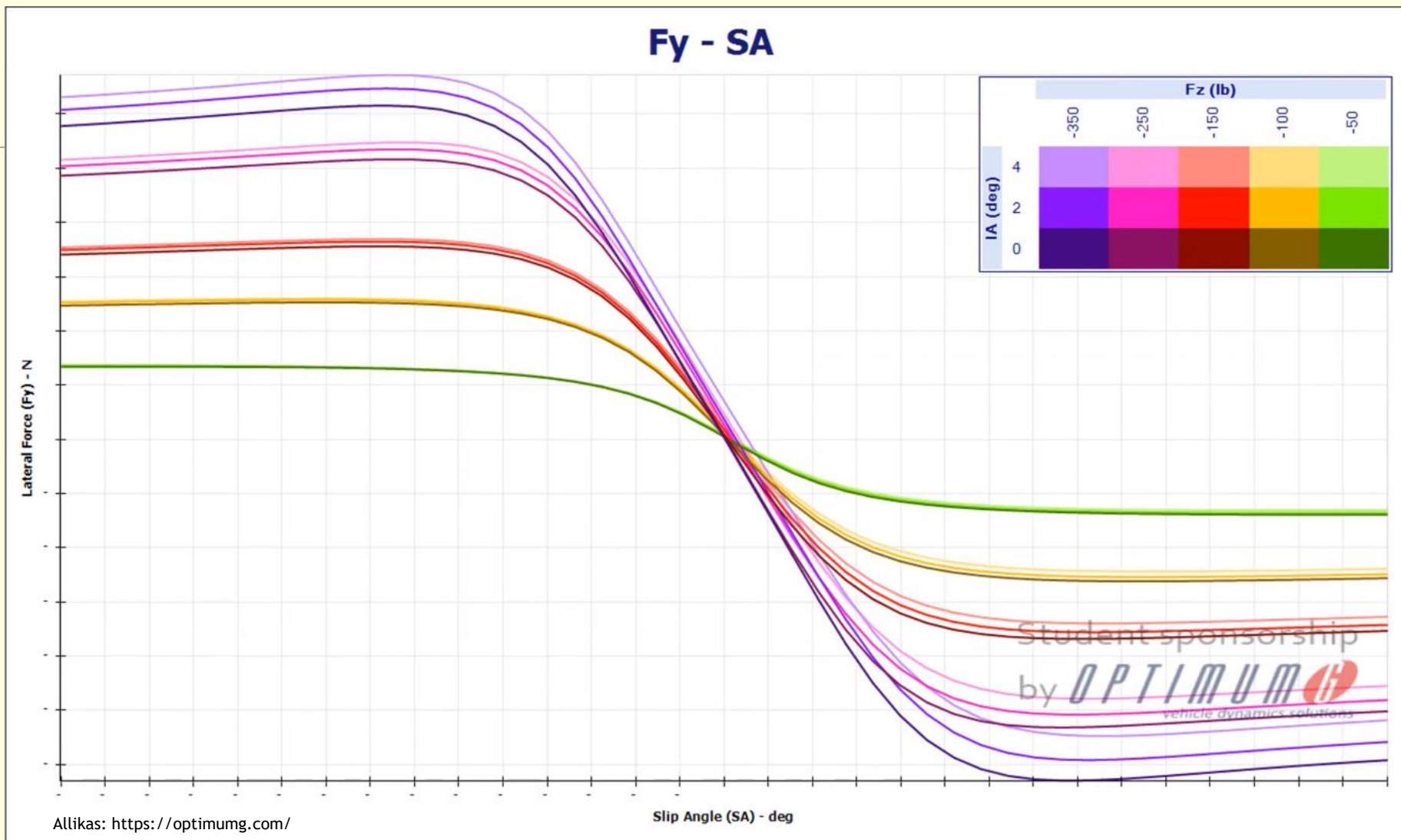
Allikas: J. Reimpell Automotive Chassis

Põikisidestusteguri φ_y sõltuvus siirdenurgast erinevatel teekatetel

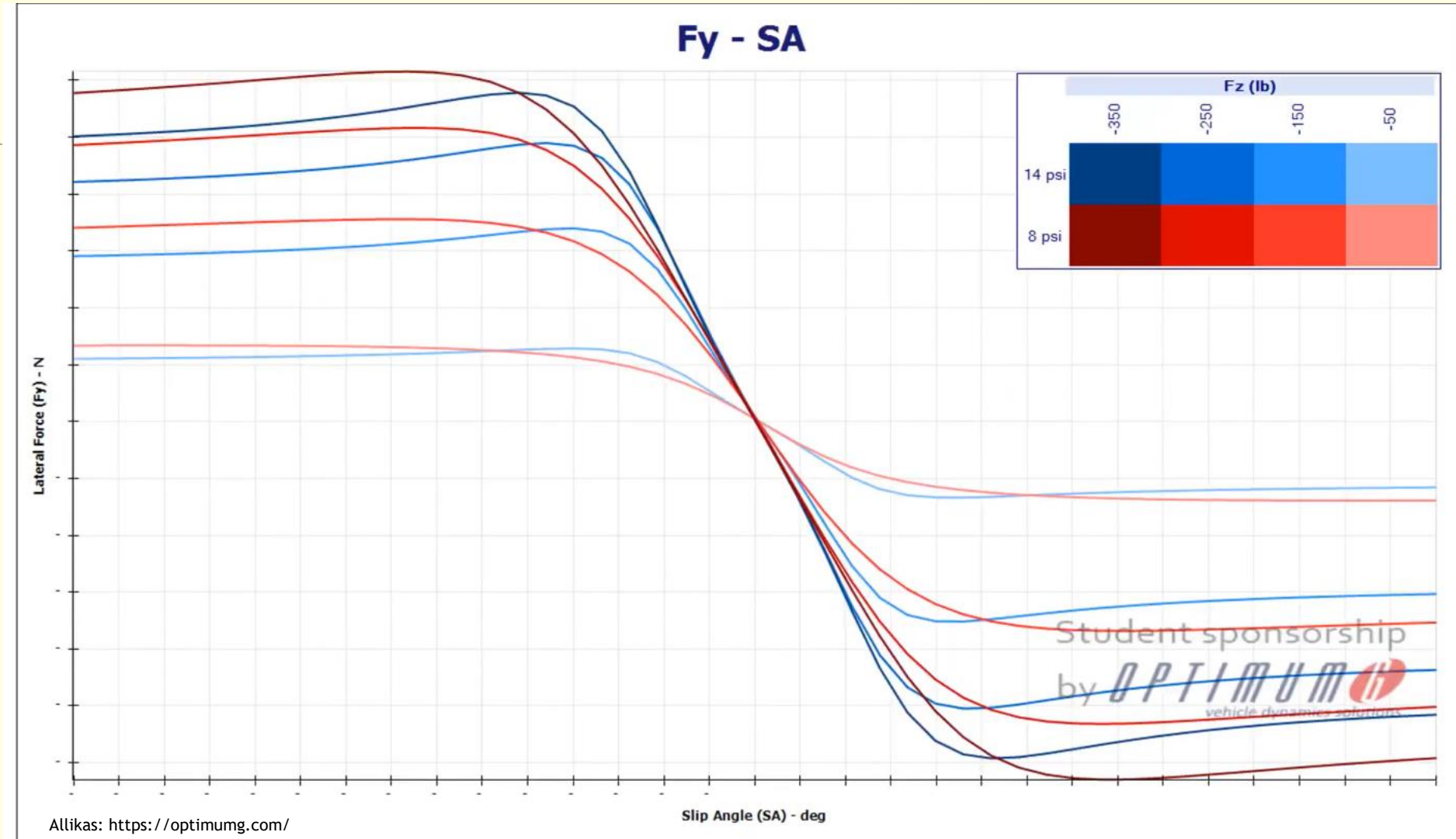
Rehvi dünaamilised karakteristikud

Põikjõu sõltuvus siirdenurgast erinevatel vertikaalkoormustel ja rattakalde nurkade korral

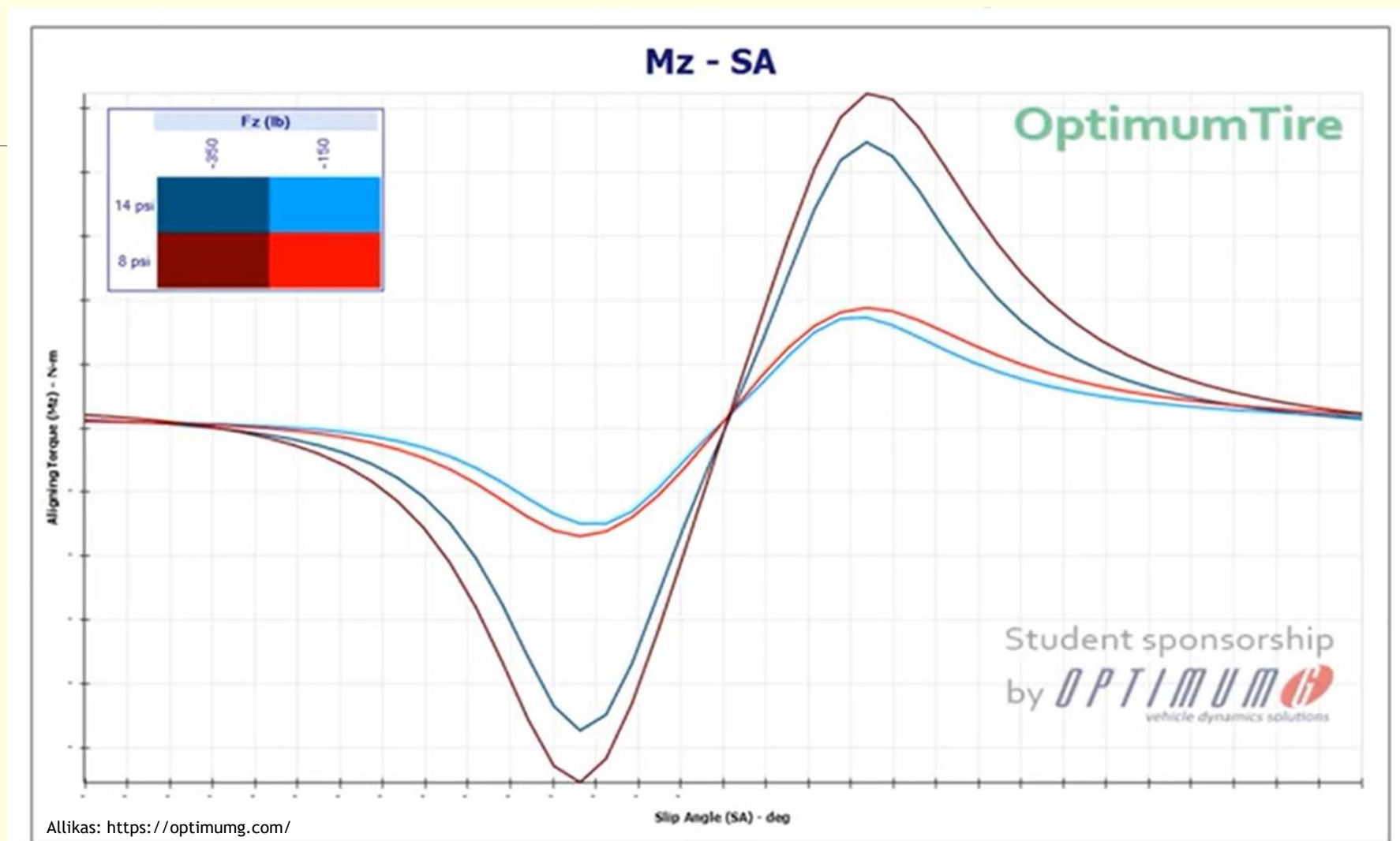
Rehvi dünaamilised karakteristikud

Põikjõu sõltuvus siirdenurgast erinevatel vertikaalkoormustee ja rehvirõhkude korral

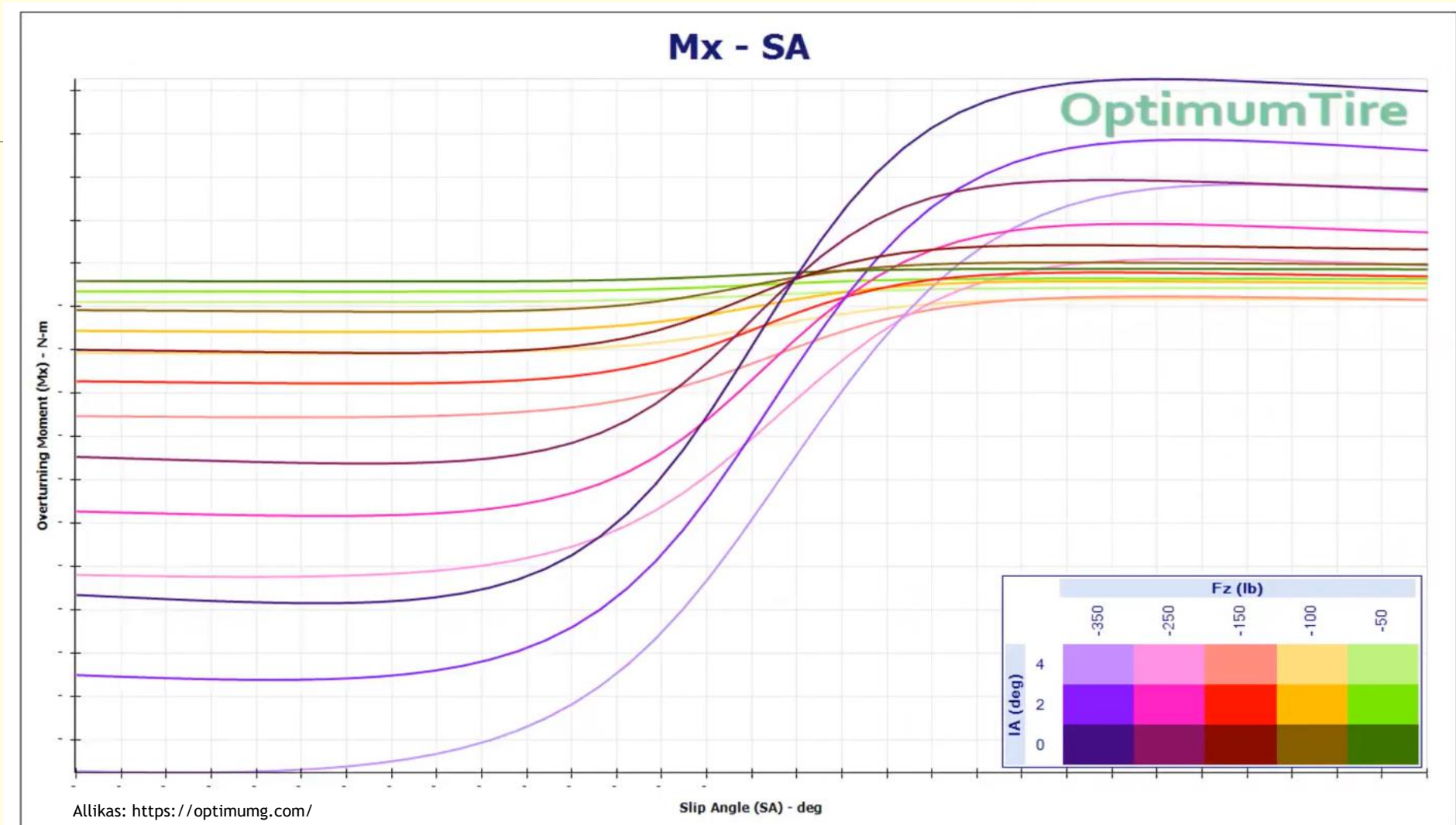
Rehvi dünaamilised karakteristikud

Joondumismomendi M_z sõltuvus siirdenurgast erinevatel vertikaalkoormustel ja rehvirõhkudel

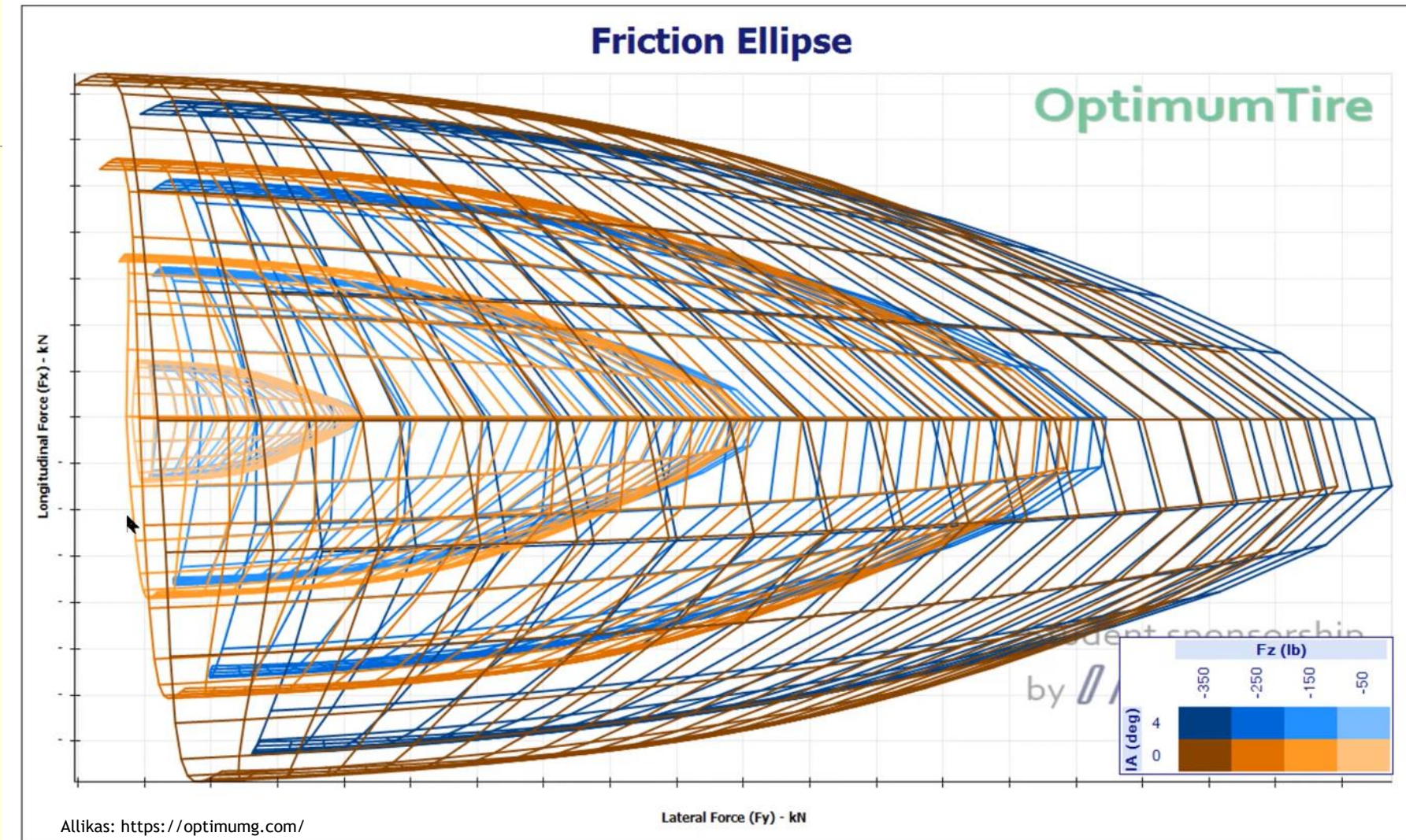
Rehvi dünaamilised karakteristikud

Kallutusmomendi M_x sõltuvus siirdenurgast erinevatel vertikaalkoormustel ja rehvirõhkudel

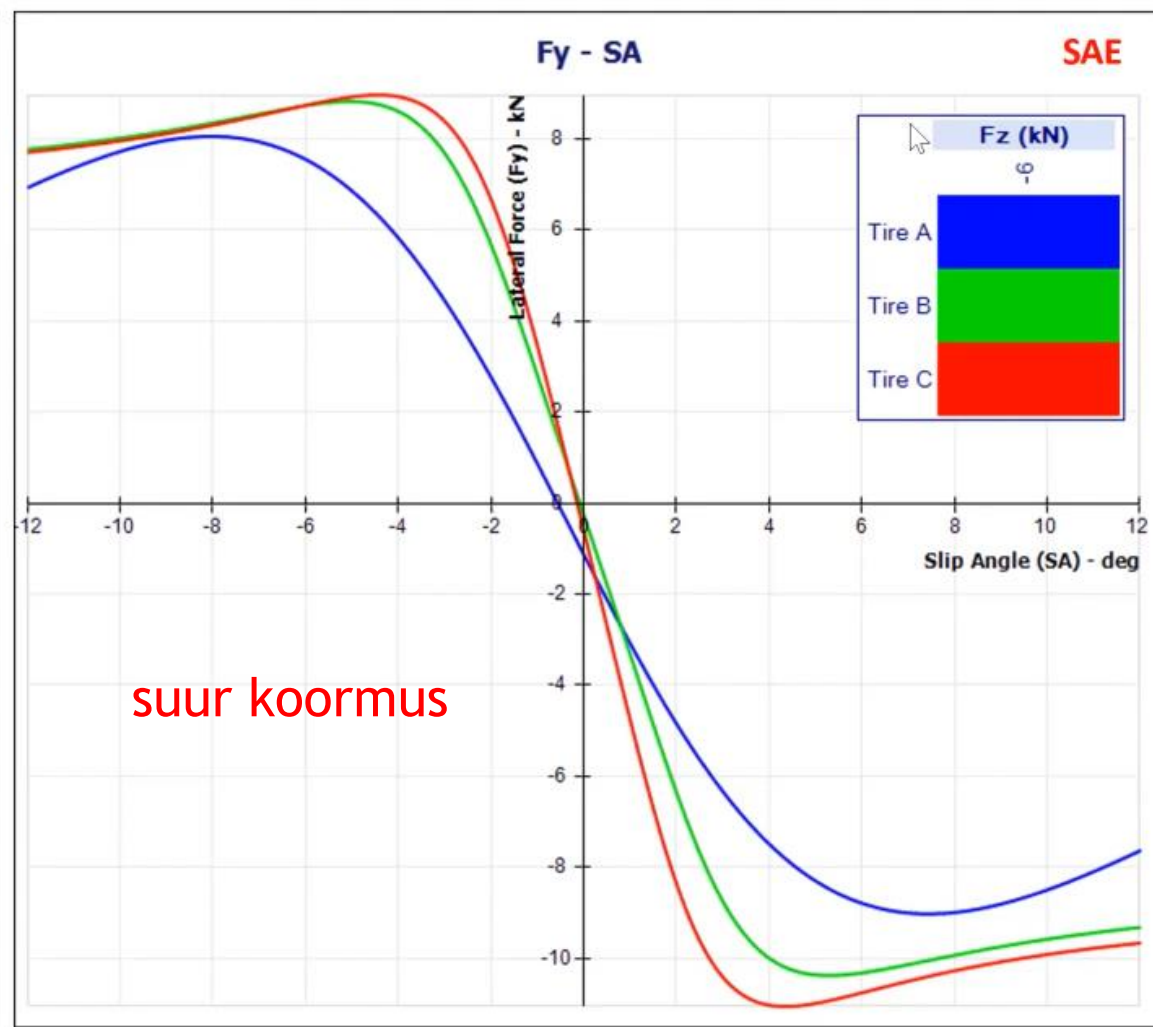
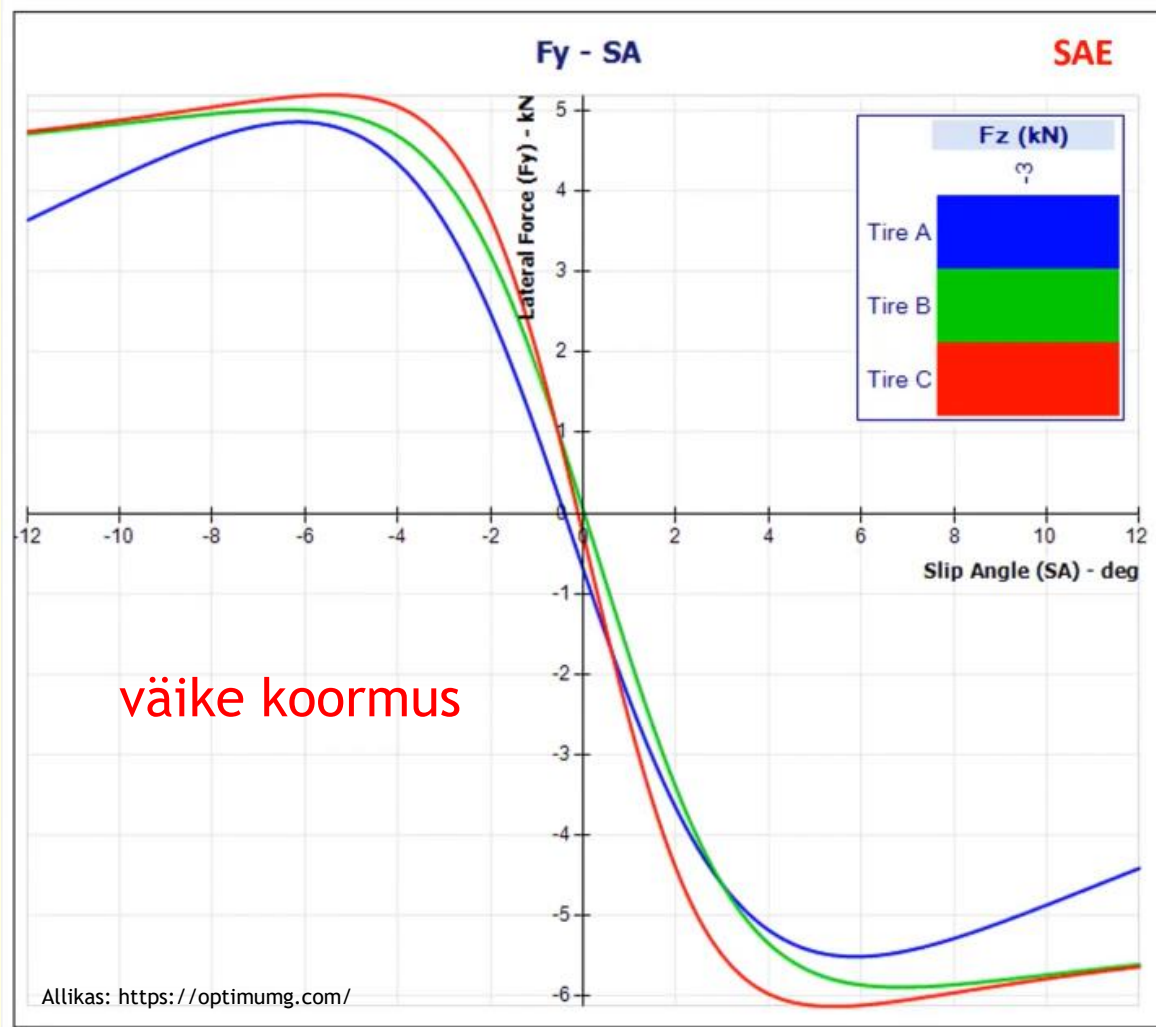
Rehvi dünaamilised karakteristikud

Pikijõu F_x ja põikjõu F_y väärtuseid näitav haardeellips erinevate vertikaalkoormuste ja rattakalde korral

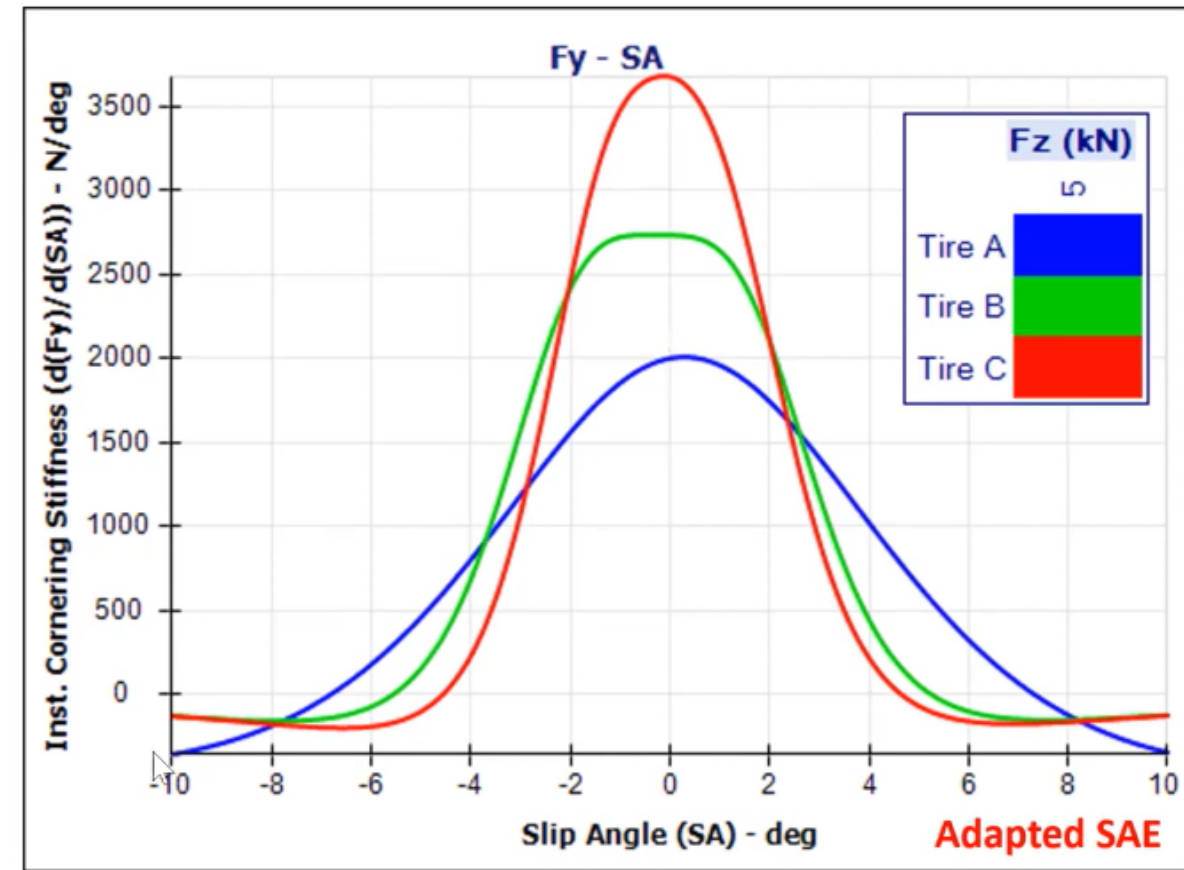
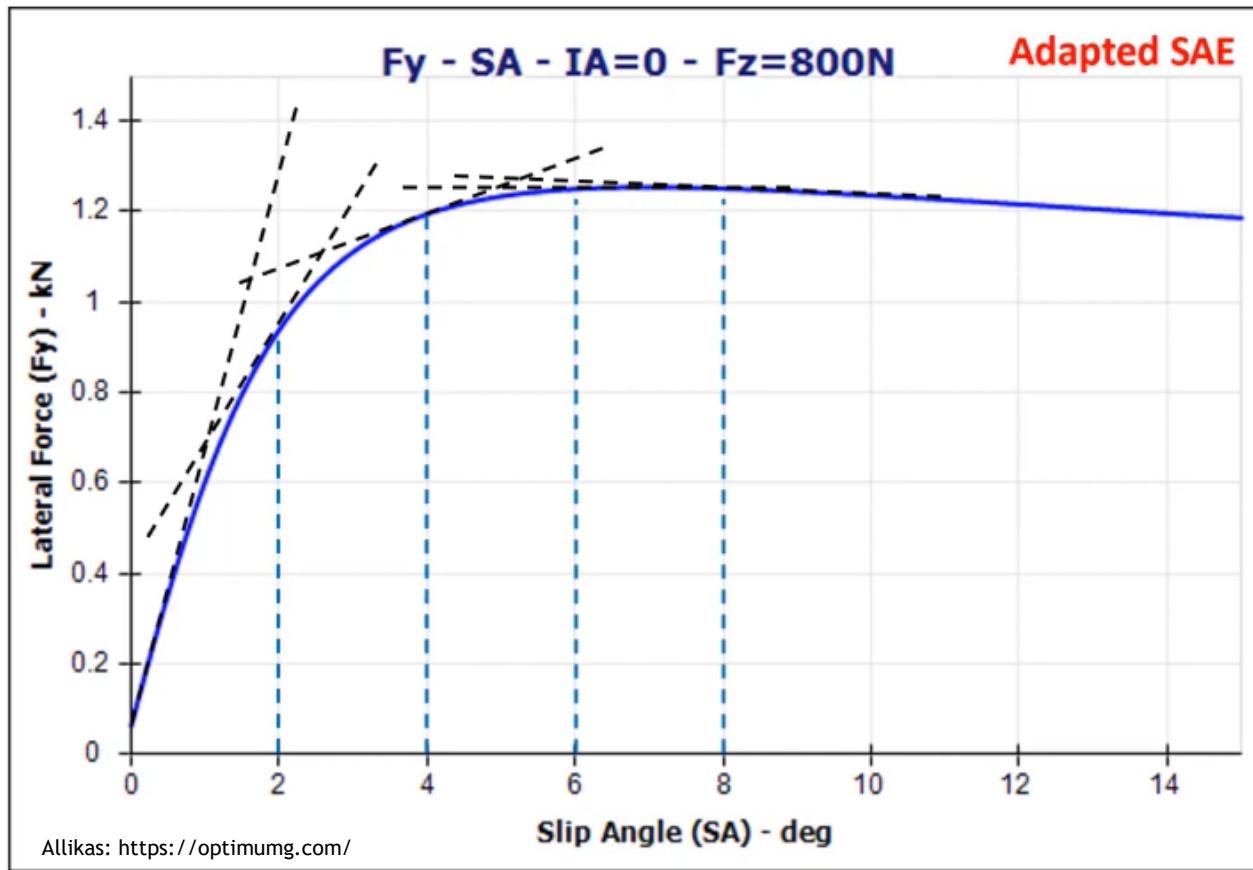
Rehvalivaliku kriteeriumid

Kolme erineva rehvi põikjõu Fy sõltuvus siirdenurgast

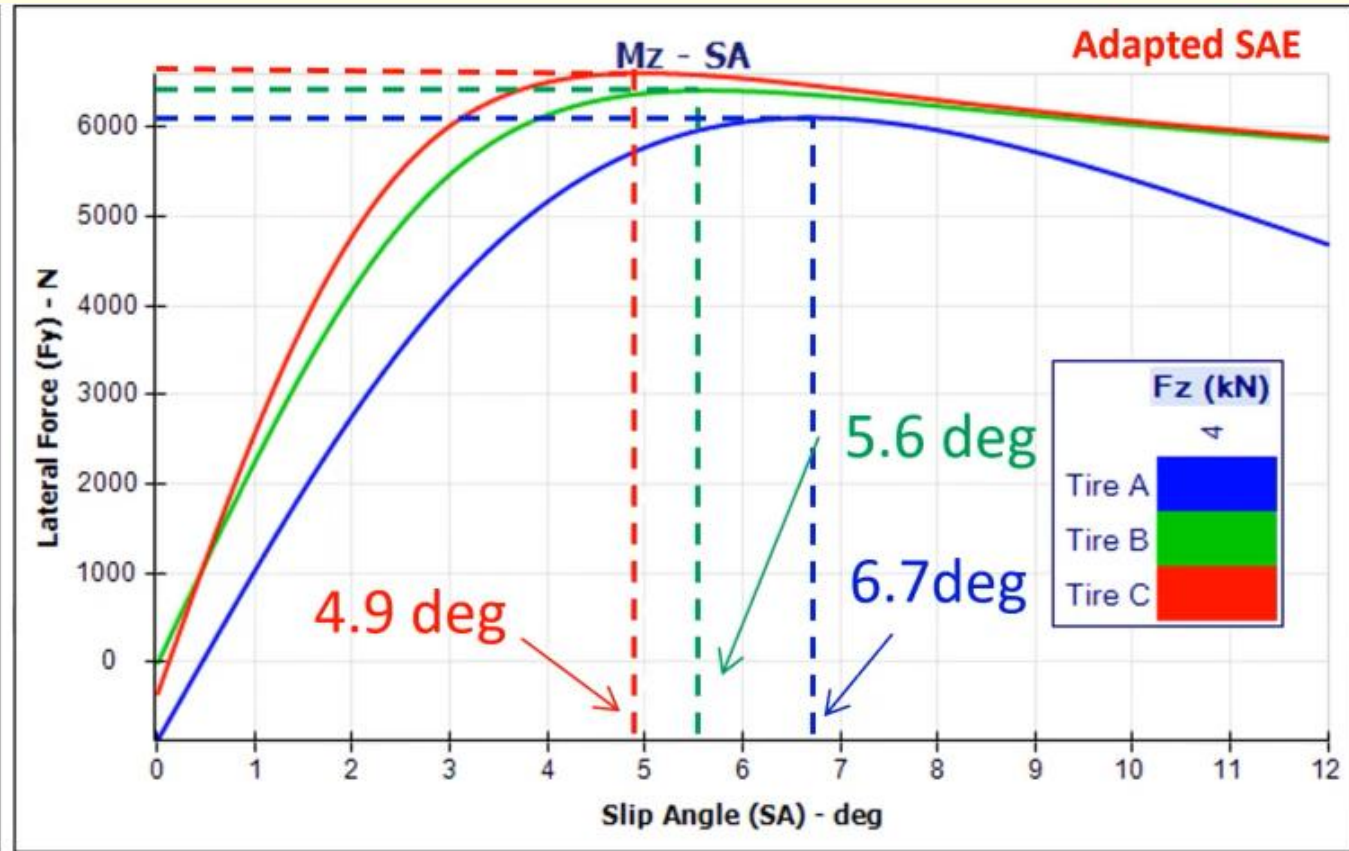
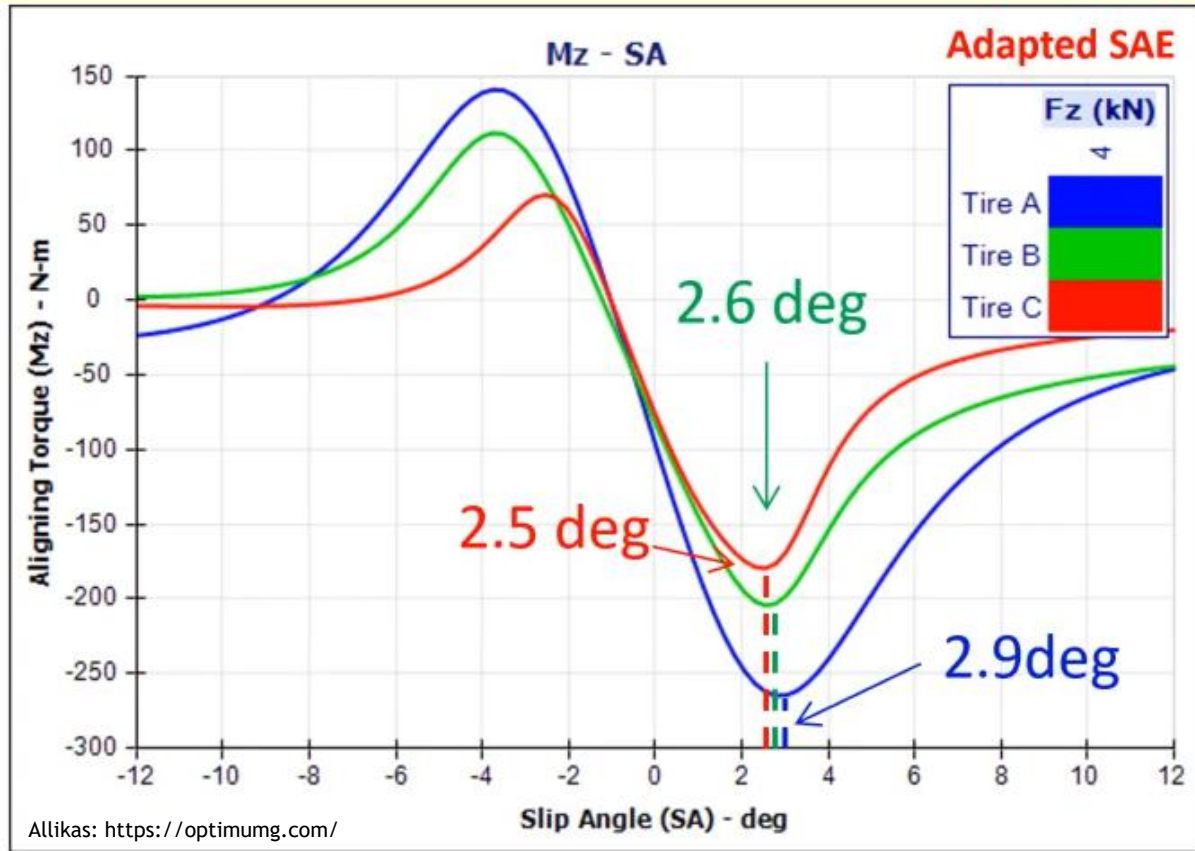
Rehvaliku kriteeriumid

Kolme erineva rehvi kurvisõidujõukuste sõltuvus siirdenurgast

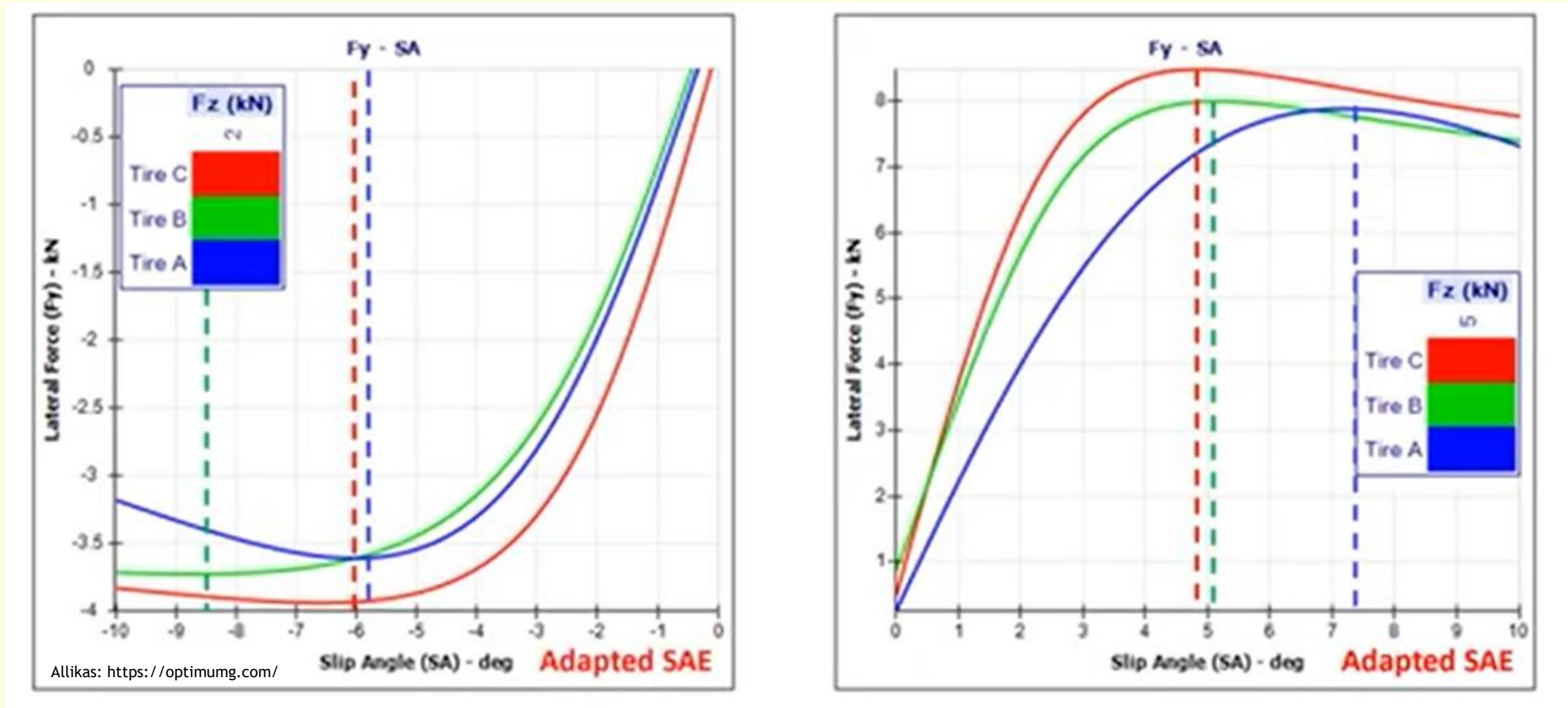

Rehvaliku kriteeriumid

Kolme erineva rehvi põikjõu F_y ja joondumismomendi M_z suuruse sõltuvus siirdenurgast

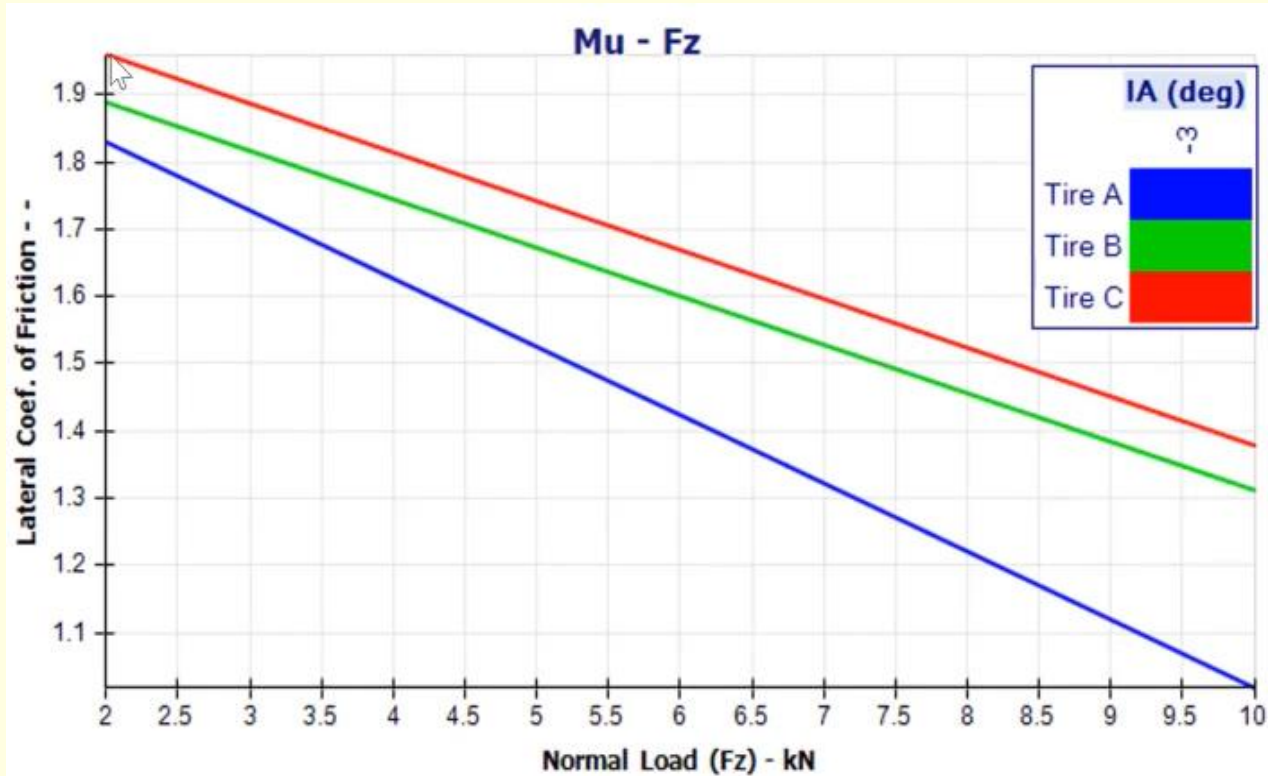
Rehvalivaliku kriteeriumid

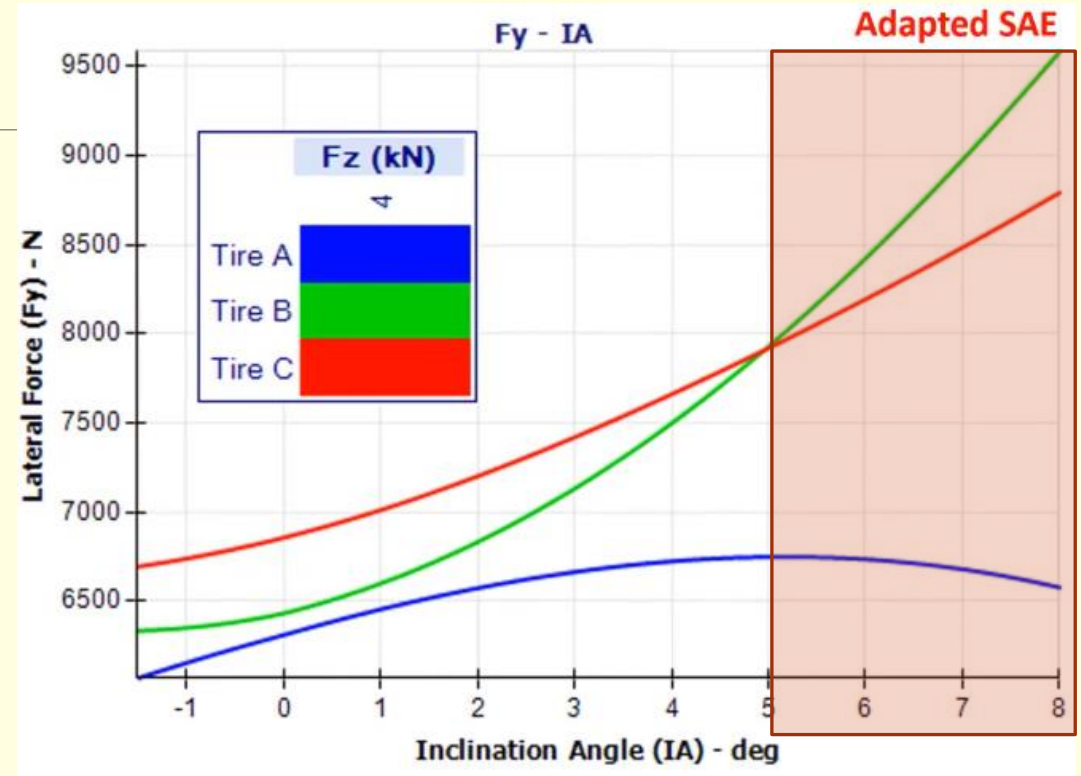
Võrreldes sise- ja väliskurvipoolsete rataste põikjõu graafikuid on näha, et suurimad põikjõu väärtused saavutatakse erinevatel siirdenurkadel, sellega peab olema kooskõlas rooli geomeetria (Ackermann)

Rehvaliku kriteeriumid

Allikas: <https://optimung.com/>

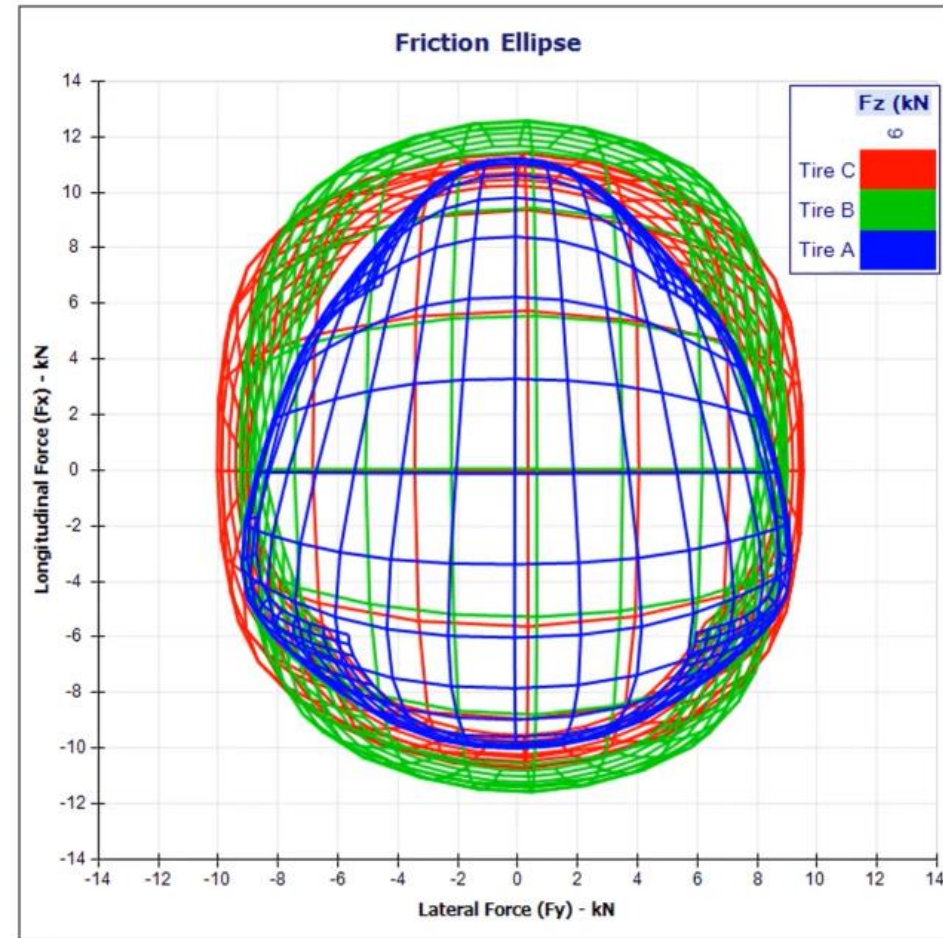
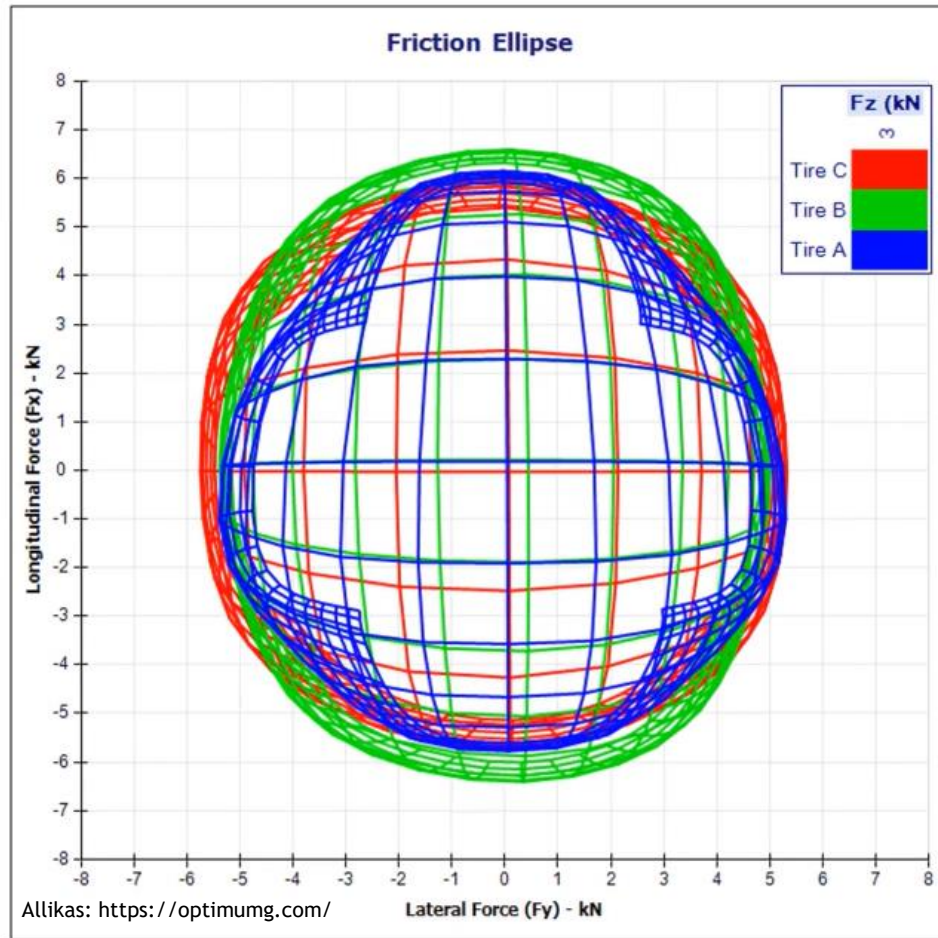

Allikas: <https://optimung.com/>

Kolme erineva rehvi haardeteguri sõltuvus vertikaalkoormuset (kaalu ümberjaotuse tundlikkus) ja põikjõu sõltuvus rattakaldest (rattakaldetundlikkus). NB! Punane ala põhineb ekstrapoleeritud andmetel.

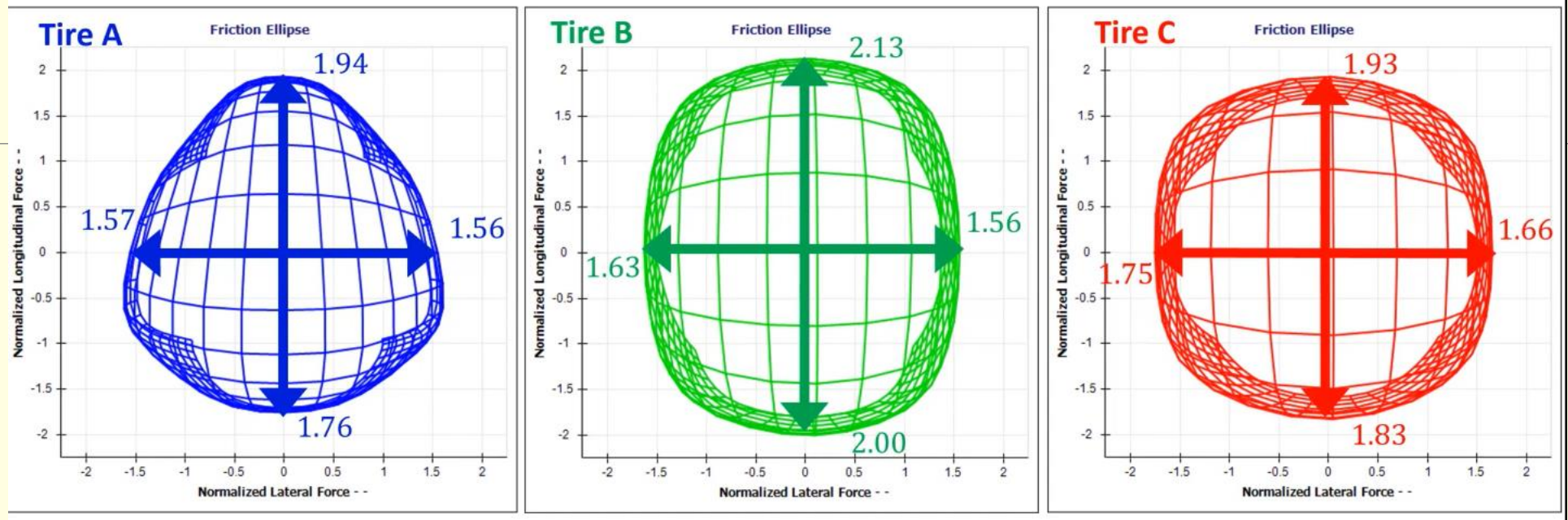
Rehvalivaliku kriteeriumid

Kolme erineva rehvi haardeellipsite võrdlus kahe erineva vertikaalkoormuse korral

Rehivaliku kriteeriumid

	Silverstone	Nürburgring	Spa	Monaco	Monza	Total
A	106.69	101.77	138.15	91.96	103.29	541.86
B	105.87	100.81	136.98	90.95	102.62	537.23
C	104.30	99.31	134.64	89.66	101.44	529.35

Allikas: <https://optimung.com/>

Kolme erineva rehvi haardeellpisite võrdlus ja simuleeritud ringiajad erinevatel ringradadel

